

Solitud és una novel·la molt representativa de l'època modernista a Catalunya. La seua versió cinematogràfica tracta de transmetre a l'espectador la mateixa sensació que l'autora de la novel·la, Caterina Albert, als lectors d'aquesta: la dramàtica i negativa visió de la natura al Modernisme. Anem a comparar tots dues.

Tant novel·la com versió cinematogràfica comencen de la mateixa manera, el camí de La Mila i En Matias fins a l'ermita, on van anar a viure com ermitans ambdós. Les figures del pastor, En Gaietà, i del nen, En Baldiret, són les primeres en aparèixer, i també seràn els personatges que més arriba a estimar la protagonista, La Mila. Des de la seua arribada a l'ermita, La Mila és conscient de la solitud del lloc on s'han anat a viure, i les muntanyes són en tot moment, tant en la novel·la com en la pel·lícula, un símbol, quasi un personatge. D'un color gris, com l'esperit de l'ermitana, representen la pau sols aparent de la natura.

El pastor, un home amable i servicial, desenvolupa en La Mila un sentiment d'amistat. Per a ella, parlar amb ell és una manera de fugir de la solitud que sent des de la seua arribada a l'ermita. Amb les rondalles que li conta, que són més quantioses a la novel·la que a la pel·lícula, i amb la seua actitud amistosa cap a ella, aquest home tracta de contrarestar les mancances que sufrèix La Mila, mancances al seu interior, mancances d'esperit, mancances d'estimació.

La major diferència que trobe entre novel·la i versió cinematogràfica és que a la primera, els pensaments i sentiments de la seua protagonista queden expressats segons va desenvolupant-se, però a la segona, aquestos els conegué l'espectador per les paraules i gestos de ella, pels seus ulls, que a la pel·lícula són molt expressius i et donen explicacions que la veu no dona. Per això, trobe que moltes de les impressions, molts dels sentiments de La Mila són més clars a la novel·la. Un exemple és l'aferrament als objectes que desenvolupa en un intent de sentir-se benaurada. Aquests objectes són símbols: el vestit de nena i la cabeiera, la figura de Sant Ponç... Aquesta simbologia és una constant en la novel·la modernista, i en *Solitud* apareix tant en objectes, com en persones.

En Matias, des de la seua arribada, adoptà una posició passiva, tant a l'ermita com amb la seua dona, i aquesta va adonant-se de com cada vegada estan més lluny l'un de l'altre. L'amistat del seu marit amb l'Ànima, l'home-bèstia, és el motiu principal de la seua gradual separació. Aquest personatge és altre símbol. Segons el pastor: És la cosa més roïna de la muntanya (1905, 71). Apareix, tant a la novel·la com a la pel·lícula, en contades ocasions, però sempre genera temor, misteri i angoixa, sobretot a La Mila. És la veritable reencarnació de la natura modernista, i ens dona, des de la seua aparició, als lectors i espectadors, la impressió de personatge desencadenant de tragèdia.

Pel que fa a En Baldiret, l'ermitana desvia cap a ell els seus instints maternals. A la versió cinematogràfica no queda suficientment clara l'estima que sent per aquest xiquet. A la novel·la fins i tot l'adopta per un temps, amb el consentiment de la seua mare, La Marieta.

El primer desencadenant de tragèdia apareix amb la Festa de les Roses. La luxúria i l'ira de la gent no queda del tot reflexada a la pel·lícula. A la novel·la, la ràbia i humiliació que sent La Mila davant els destrossos fets per la gent a l'ermita, fan d'ella una dona més apagada i escèptica.

La solitud de la protagonista comença a fer-se més forta. Plora aviat: plor d'enyorança, d'avorriment, d'angoixa, d'agonia d'ànima (1905, 190). El pastor és l'única via de liberació, de salvació. Aquest li confessa que En Matias s'ha fet jugador de taleia, que la companyia de l'Ànima no és bona, i ella sent que l'ha perdut totalment al seu marit. No apareix ni a dormir per l'ermita, i la seua cercania a l'Ànima asusta a La Mila.

Quan arriba l'ivern, pastor i ermitana donen el seu últim passeig per la muntanya. És ací on La Mila s'adona

dels sentiments del pastor cap a ella: M'estima! M'estima!, pensa ella (1905, 241). La diferència entre novel·la i pel·lícula en aquest punt és que a l'última no queden molt clars els sentiments de La Mila cap al pastor, i a la novel·la dona a entendre que ella també l'estima, malgrat que és dona casada, que sent atracció, malgrat trobe que d'una manera platònica.

El temps en que transcorre la pel·lícula sembla menys que el de la novel·la, els esdeveniments es desenvolupen molt més ràpidament. A la novel·la, La Mila i el pastor es separen. Aquest va a passar l'hivern al mas de Sant Ponç, amb la Marieta, En Baldiret i la seua família, que tant estimaven a La Mila al principi, però que poc a poc van anant rebutjant-la.

Quan mor el pastor, La Mila sent que ella mor també. A la novel·la, el sentiment d'angoixa i la seua desesperació augmenten amb les sospites i acusacions de la gent del mas i de tot el poble cap a ella i el seu marit: a ella d'haver sigut la barjaula del pastor, a En Matias de lladre dels diners d'aquest. A la versió cinematogràfica no queda del tot clar, trobe. Aquesta tragèdia, la relliscada del pastor, fa pensar a La Mila. La pel·lícula ens deixa amb el dubte, trobe, però a la novel·la queden ben clares les sospites de l'ermitana cap al seu marit i companyia.

La fi de la història és l'esdeveniment més tràgic, el punt màxim de la degradació humana, la fusió amb la natura bestial, l'enfrontament entre societat i individu, tan desenvolupada en les novel·les modernistes. La violació de La Mila per part de l'Ànima és la culminació de les sospites d'ella i s'esdeveniment que li fa pendre la determinació d'abandonar la muntanya, sola, com ha estat sempre, però aquesta vegada, sola també físicament, sense la pressió de ningú. A la pel·lícula no li dona explicacions a En Matias, a la novel·la l'explica el que ha passat. Troba a les seues sospites la veritat: el pastor havia mort a mans de l'Ànima (1905, 310), a la pel·lícula és l'espectador el que sospita. També s'adonà de que el pastor no l'havia volguda mai a ella amb voler d'home a dona (1905, 307). Amb aquestes veritats i amb la seua solitud, La Mila s'en va anar, no sense abans deixar ben clar, tant en novel·la com en pel·lícula, a En Matias: No provis pas de seguir-me... Te... mataria! (1905, 315).

Com a conclusió, trobe que, en línies generals, la pel·lícula és fidel a la novel·la *Solitud*, llevat algunes mancances, propies de les adaptacions cinematogràfiques. La novel·la és més rica en continguts tipus pensaments i sentiments, però l'eix principal de la història és el mateix en tots dues.

Pel que fa als personatges, els protagonistes, La Mila i En Gaietà, tant a la novel·la com a la pel·lícula estan desenvolupats de manera que lectors i espectadors podem entendre la seua manera d'ésser i de pensar. Els personatges de l'Ànima i En Matias, trobe que a l'espectador de la pel·lícula no li diuen quasi res del seu interior, encara que el lector de la novel·la pot dir d'ells que els conegué quasi tan bé com als protagonistes. La resta de personatges, En Baldiret, La Marieta, L'Arnau, trobe que són necessaris pel que fa al desenvolupament (o decadència) personal de la protagonista, per això ens donen només pinzellades del món interior de cadascú.

Per últim, cal dir que trobe que el final de la novel·la és la violació i fugida de La Mila de la muntanya perquè no pot ser d'altra manera, es a dir, ja t'esperes un final tràgic per a la protagonista, per la seua manera d'ésser i la seua visió pesimista de la vida, pròpia de la narrativa modernista.